

Barcelona de novembre de 1926

L'Esquella de la Torratxa

Núm. 2473 :-: 15 cts. :-: Atrassats 30

LA SORPRESA

— Té! Per cent cinquanta punts, no he tret la grossa! —

Teatre Còmic

L'èxit dels èxits

La grandiosa revista

Joy-Joy

Totes les nits

Dijous, dissabtes i festes
a la tarda

NOVEDADES Teatre Català

Avui, nit, REPRESA de la preciosa comèdia d'en Pitarra.

L'APOTECARI D'OLOT

Demà, reaparició de l'Enric Borràs, amb
MARÇAL PRIOR

Diumenge, a dos quarts de quatre, el grandios
èxit:

EL SECRET DE LA CAPSA D'OR

A dos quarts de sis, i nit a tres quarts de deu
MAGNÍFICS PROGRAMES

Es despatxa a comptaduria.

EDEN

 DIRECTOR:
LUIS CORZANA

DE LAS SEIS TARDE A TRES DE LA MADRUGADA

DANCING FANTASTICO

El Cabaret de las mil y una noches

Sorprendente novedad

Gran transformación del célebre pintor decorador

Don JOSE SAÑES

OLYMPIA

Grandiosa Compañía Internacional de Circo

Continuamente nuevos debuts

Mañana, sábado, noche, ESTRENO de la farsa cómica,
lírica, acuática; letra de Rafael Solís, música de los
maestros Gravina y Fandiño

The Guasa Park

TODOS LOS DÍAS CIRCO ECUESTRE

The Guasa Park

BICICLETES
MOTOR

Accesoris i Sports

SANROMA

Balmes, 62 - Telèfon 1445 1 - BARCELONA

Els *menús* més deliciosos són els
del restaurant

Grill-Room

Escudillers, 8 :-: Café - Bar - Restaurant

Hotel ORIENT

RAMBLA DEL MIG, 20 :: BARCELONA

El més confortable

El més espaiós

El més ben servit

El més còmode

PREUS MODERATS

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona:

Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

DEL DISTRICTE V

En un ponderat diari comarcal, "El Pla de Bages, un xicot jove i entenimentat, en Josep Maria Planas, que té prop de vint anys i un agut sentit crític de les coses, dels homes i de la vida "s'ha ficat" amb mi per la meua defensa de la literatura del districte V. Parlem-ne. Segons la teoria crítica d'en Planas, hi ha dues literatures ciutadanes; una d'elles en podem anomenar "passeigdegracisme", i l'altra, del districte V. Ben bé, no és això; però en el fons ho és. Per una banda s'escriuen novel·les "blanques", setmanaris infantils, comèdies per a gent de bé, versets camperols i assaigs literaris per a les bones famílies, per a les gents distingides que mengen tortell de diumenge i van a missa de dotze. Per l'altra banda es parla amb renecs, s'enlaira a la dona pública, s'estableix una moral dins de l'amoralitat ciutadana i es col·loca en situació d'herois de tragèdia grega o de poema clàssic als "randes" que salten terrats i furten gallines del patís forans. Ni una cosa ni l'altra ens sembla bé. Però, mal per mal, m'estimo més la literatura de barri baix, que aquella farcida com un pollastre de Nadal i embafosa com un torró xixonec. Almenys en el carrer brut i de color d'oli, hi ha una vitalitat que l'altra literatura no té. Entre uns versets camperols elogiant als vells salzes inspirat al passar el "trolley" d'un tramvia de rabal o escriure una pàgina tràgicament viscuda del districte dels lladres i "serenos", m'estimo molt més aquesta pàgina.

Ara bé, tampoc crec que per a parlar del districte V s'hagi d'enlairar ço que en ell hi viu. No sóc pas d'aquests. Sí, es deu fer reflectar la vida amb tots els seus mals, amb totes les seves ferides sangnants, amb totes les dolors i amb tots els cinismes. La literatura catalana el necessita aquest revulsiu; la necessita aquesta revolució. Li fa més falta que el pa que mengen aquesta transformació ràpida de les costums i de les idees. N'estem tips de porrons, masies, muntanyes i espardenyas. La ciutat múltiple, plena de mals i de dolors, té una valor més univer-

sal. Del districte V no se n'ha d'alabar res, però se n'ha de parlar. Se'n pot trette una extraordinària literatura cosmopolita i força humana. Paul Morand, en prengué trossos per a la seva "Nuit catalane".

El barri baix té una gran valor literària; el nostre districte V és un ambient magnífic per a descobrir-se en ell un gran novel·lista. Ens fa falta. I dic que ens fa falta perquè, no els càpiga dubte, el dia que hi hagi una novel·la del districte V, hi haurà una literatura de possible traducció i universalització. Abans, no; de cap manera.

FRANCESC MADRID.

LA NOVA CONTRIBUCIO

Diguin el que vulguin quatre descontents, quatre envejosos. Barcelona, climatèricament, és la millor ciutat del món, la més amable, la més benigna, la més divertida, la menys monòtona.

No hi ha por de què algú es queixi d'un temps sempre igual, perquè mai fa a Barcelona, sortosament, un temps sempre igual durant molts dies. Al contrari: això a Barcelona no passa mai. I diem sortosament perquè, segons s'assegura, en la variació hi ha el gust.

A primera vista, sembla que aquesta qüestió que avui estem tractant no tingui importància. Però tan sols ho sembla. En té molta d'importància. Molta! Paraula.

Del bon temps o del dolent en depenen el nostre estómac, el nostre ventrell, el nostre cap, i, sobretot, la nostra alegria. I cal pensar, senyors, que l'alegria és una cosa molt "seria". I ens en convé molta d'alegria des de fa una temporada.

Un amic nostre, estranger, que ha visitat per primera vegada la ciutat, s'ha quedat enamoratíssim de Barcelona. El clima de Barcelona és una delícia. Els barcelonins no tenim vergonya de queixar-nos, com ens queixem sempre, dels impostos, dels tributs, de les contribucions, que ens carrega l'Ajuntament.

Encara en fan poc; sí, senyor. Encara haurien d'apretar més del que apreten. Senyor baró de Viver, què fa parat?

Pel sol fet de poder viure a Barcelona, s'hauria de pagar un tribut. Poques ciutats hi han al món com Barcelona. Poques com aquesta, tan netes, tan urbanitzades, i amb un clima tan benigne.

Quan un estranger s'empadrona a Barcelona, a l'entregar-li la cèdula se li hauria de cobrar el tribut de "ciutadà de Barcelona".

Esperem que li donarà un bon resultat.

VIRAI

FLORS A MAR

Amb l'amiga que jo vull,
perquè és carn i ànima meva,
hem anat a donà un vol
vora la mar sempre inquieta.

Ella duia un pom de flors
que semblava un ram d'estrelles
collides a mitja nit
entre ensomnis de dolcesa.

—La flor meva—li he dit—
és la teva boca encesa;
si em donessis el clavell
que en els llavis t'espurneja!

Les flors dona-les al mar,
que hi caiguin totes disperses,
que vagin a l'infinit
gronxant la seva esveltesa.

Que n'hi han d'enamorats
que han mort entre mil tempestes!
Potser quan passi una flor
sobre els morts que la mar vetlla,
sentiran per un moment
com el cor se'ls hi redreça.

Qui sap si una flor pot fer
que els morts de la mar es besin?
Qui sap s' per aquestes flors
sortiran mirades seves?"

De les mans li caigué el ram,
esfereïda i contenta;
li humitejaven els ulls
que marxaven al darrera
d'aquell bell pomell de flors
ple de misteris que hom pensa.

—Ara bé has de fer les paus
—li vaig dir—tu no hi pots perdre:
jo et donaré un ram de flors
de besades sempiternès.

La magnòlia del meu cor,
que és un sol que a dintre es crema,
que esquixxa ardentor pels ulls
i pels llavis em flameja!—

Ella es reclinà al meu pit;
jo abraçat en el pit d'ella,
els cors semblaven la mar
que batejava de pressa.

Cada cor és un abim
i un mar, que qui sap si bressa
cadàvers de la il·lusió
que al passà una flor es besen?

Entre mig dels dos abims,
del cor i la mar immensa,
jo bé m'hi hauria perdut.
Però aquella boca seva
era per mi un altre abim

més poderós, que m'atreia,
i veia passar unes flors
a l'infinit!..., lluny!..., vermelles...
i em sentia tan feliç
perquè una altra flor em somreïa:

la joguina dels pits
bells com dues muntanyetes;
dues onades de cel
que m'afermen més a terra.

SALVADOR PERARNAU

LA CONSPIRACIÓ DE CATALANS A FRANÇA

Un gros nombre de catalans residents a França anaven a passar la frontera per a proclamar la República a Catalunya. El moviment revolucionari era dirigit per en Francesc Macià. Sembla que el cop havia d'ésser el dia 4, però quan els conspiradors es dirigien a la frontera per a reunir-se foren agafats per la policia francesa.

El nombre de conspiradors és força més crescut que el de detinguts. Algun diari parla de quatre cents homes; altres, de sis cents; altres, d'un mínim de set cents.

Els diaris francesos dediquen gran part de les seves edicions, des del dia del descobriment, al complot; tota la restant premsa estrangera n'ha parlat també extensament. Es concedeix importància al moviment revolucionari.

EL PLA

El pla era passar la frontera per Puigcerdà i per Port-Bou, i anar aixecant la gent dels pobles per on pas-

LA MALALTIA

—Es mortal?

—No, però ha de fer molt llit abans d'aixecar-se.

BEN DEMANAT

- Una caritat per l'amor de...
 --De què?
 --Dels meus fills.

sessin i a mesura que anessin caient sota les seves armes. El fi era apoderar-se de Barcelona per a proclamar la República.

Com fou descoberta

El moviment fou descobert abans d'estar tots els conspiradors reunits. Sembla que Garibaldi ha intervingut en aquest descobriment. A diferents llocs de la frontera foren agafats grups de rebels; a Prats de Molló fou detingut en Francesc Macià i el seu Estat Major.

Alguns dels grups anaven a resistir-se a la policia, amb bombes de mà. Però el no voler fer mal a vilatans que es trobaven prop d'ells, els retingué. Macià i els homes que anaven amb ell, no oposaren resistència a la policia.

Tots foren conduïts a Perpinyà i sotmesos a interrogatori.

La indumentària

Els conspiradors anaven equipats perfectament d'excursionistes. Tots anaven previnguts de menjar. Cada

un, en agafar les armes, en passar la frontera, havia de dur revòlver. Els grups disposaven de telèfons de campanya i aparell de telegrafia. Tenien qui els proporcionaria els aliments suficients.

Les armes

Al damunt no duïen armes. Les armes estaven amagades en varis llocs de la frontera i en llocs internats dintre el territori francès, com a Narbona i a Perpinyà. Han estat descoberts varis d'aquests dipòsits d'armes; es creu que encara n'hi ha algun altre.

Les armes trobades són revòlvers, fusells, ametralladores, ganivets, bombes de mà. Hi havia les bales que es necessitaven pel cas.

Els conspiradors

Els conspiradors, com hem dit, són catalans residents a França. Habitaven varis llocs de l'Estat veí. Dels llocs on acudiren més gent són de París, Toulouse, Lyon, Tarascó i Perpinyà.

El quarter general

El quarter general era a Bois-Colombes, on el senyor Macià havia llogat una villa. Allí es confeccionà el pla i es reuní la gent. Feia temps, anys, que això durava.

Coses trobades

La policia, féu registres a les cases dels catalans i als llocs on freqüentaven. Pels documents recollits es veu que es tracta d'un moviment separatista.

Alguns noms de detinguts

Entre els detinguts sabem els noms següents: Francesc Macià (el fill del senyor Macià també fou detingut, però se'l deixà anar perquè declarà que ignorava els plans del seu pare), Ventura Gassol, els germans Fontbernat, J. Carner-Ribalta, Josep Bordas de la Cuesta, Carrió, Eduard Budó, Tona, Ferral, Pere Vilaplana, Alfred Pla, Galobardas, Farsac, Pellisser, Carbonell, Josep Rovira, Espart, R. Boireda, Ramon Xammar, Frederic Miquel, Roc Burina, Jaume Balius, Enric Mestre, Silvado, Coromina, Delm, Castellet, Madrilés, Alchars, Joaquim Muñiz, Pereda, Roche, Niembro, Manuel Manuel, Mercier Pedro, Ramis, etc.

El nombre total de catalans detinguts són d'uns 120.

Sembla que els revolucionaris catalans de França estaven en relació amb algú que viu a Catalunya. S'han fet algunes detencions.

Els italians

En el moviment hi havia 28 italians, dels quals n'hi ha 21 detinguts. Aquests italians són garibaldins, es a dir, homes disposats a defensar la llibertat, per tot on la llibertat estigui amenaçada o compromesa.

Entre aquests italians detinguts hi ha el doctor Calabri Calabro, el periodista Salerno, l'impressor Casatti, etc. El seu cap era l'antic oficial de l'exèrcit italià senyor Risoli, l'home més condecorat d'Itàlia. Entre aquests

conspiradors italians s'hi troba també el general Beltrani, tal volta un element pertorbador.

Quina relació tenia amb Garibaldi

Quina relació tenia el complot amb Garibaldi. Garibaldi assegura que ell era un dels seus principals caps, però en Francesc Macià ho nega rodonament. El fet que comptés amb italians que estaven a les ordres de Garibaldi—sorpresa en la seva bona fe per Garibaldi—no vol dir que Garibaldi hagués intervingut en la qüestió.

El que el complot tenia relació amb un que es tramava contra Mussolini.

Els diners

Els diners que permeteren equipar-se, adquirir les armes, etc., són donats per catalans d'Amèrica i de la fortuna particular del senyor Macià. Fou detingut també un italià que duia 100.000 francs en paper, amb destí els rebels catalans.

Cap relació

Macià nega que tingui cap relació no solament amb Garibaldi sinó amb la Internacional de Moscou i cap altre grup comunista ni amb cap anarquista.

Els detinguts

Els detinguts no estan presos ni detinguts judicialment. Estan simplement retinguts administrativament. Són tractats amb consideració, com a polítics. Un cop fetes totes les diligències, segurament seran alliberats.

LA NOIA ROSSA DE TRENES LLARGUES

Oh, quin dolor sentia al recordar-la! I això que fou tan bona, tan amiga, tan amable! Aquell jardí del cafè, mai més de mi podrà esborrar-se. La població llevat del campanar, no tenia res de remarcable. Poblet de la costa que les ones amoreixen, i, com a despreci, gairebé ningú dels indígenes va a banyar-se.

Veniem d'excursió de la muntanya amb els companys, i aquell jardí del cafè fou nostra posada. Pobletans discutien la malura dels vinyars, empelts de ceps i ensofrades, jovencells esbatussant-se pel fútbol, crits de cafè!, d'algun toca tardà, i, en mig d'aquell desconcert natural, ella, la noia rossa de trenes llargues!

Lleugerà com una daina, servia adalrada, fins que son pare càrrec es féu del comanament d'aquell abigarrat exercit xerraire.

Trencant aquell desordre diumengal, un infamant manubri llençà ses notes estridents, ferint nostres sentits, i els meus companys, com corrua desfeta, deixaren taula i beguda per a anar a dansar. Sols ella restà allí. Amb l'excusa d'un refresc vaig parlar-li, nostres esguards es compenetraren!

La noia que somnia desperta, l'home que més d'un desengany ja ha trucat a la porta. I entre el conversar trivial floria un poemet, que la sortida del tren, despietadament, trencaria. Vaig invitar-la a dansar, i acceptà.

Si mai l'atzar et porta casualment enfront d'una noia d'aquestes pobletanes que somnien en un ideal que no arriba mai... jo sols et prego que et recordis que pots tenir germanes!

I quan l'hora s'atansava de què el tren ens portés a ciutat, encara romaníem amb les mans enllaçades en mig dels sembrats que conduïen a l'estació.

—Per a correspondre a la gentilesa d'aquests balls, si mai ve a ciutat prometo pagar-li galanament.

—Mai hi vindré jo a ciutat, però pensi que li prego, desitjo i espero que tornarà vostè!...

Quan les paraleles de la via es perdien en llunyania, unes brosses als ulls em privaren de veure la silueta que amb el mocador m'acomiadava.

No hi he tornat més, temia!... La temptació una volta vaig resistir-la. Si mai vols que t'emmeni al poble aquest, te'l diré, amic. Es Cubelles, de quin servaré sempre un grat record per ésser un full de la meva vida!

RAMON SAGARRA LLEO.

L'ECONOMIA

—Ho trobo car.

—Es que és de cos sencer.

—Pinti'm sols el cap si ha d'ésser més barat.

PARIS-1926

GAT ESCALDAT

—Crida al metge, creume!

—Es que, noia, si vols que et digui la veritat, em fa més por el metge que la malaltia.

UN PAGARÉ ORIGINAL

En Reixac tenia el noi que havia d'anar al servei militar. Això era a l'època que pagant tres cents dures, els rics se n'escabullien. Ell no volia pas que son fill anés a deixar l'ossamenta pels tròpics de les Filipines, però el problema era complicat, perquè sols tenia cinc centes pessetes a la calaixera, i havia pres la determinació de no treure cap diner del banc, on hi tenia un bon capital. Després de passar dues nits, i tres dies, gratant-se el cap, tingué la lluminosa idea d'anar a manllevar dos cents duros a l'avi Jepic, home renegaire, però de cor noble. Aquest, eixigí un pagaré per un any, per tenir el diner segur, en cas de què hagués de reclamar.

Passà l'any fixat al pagaré, i el pillo d'en Reixac no parlava mai del deute, fins que un jorn l'avi Jepic que ja estava un bon xic enfutismat, es decidí demanar-li la quantitat deixada. Quina no fou la seva sorpresa al sentir-se aquesta contesta:

—Jepic, vós no esteu bo del cap, perquè jo no us dec res, ho senti, completament res.

De moment el pobre jaio s'esbravà dient-li el nom del porc, però després marxà cap a Girona per consultar l'assumpte a un advocat.

L'advocat li féu avinent que si tenia algun document o paper escrit on pogués acreditar el deute, el plet

era ben guanyat, i que son contrincant, se'n faria bous i esquelles.

L'home es ficà mà a la butxaca ràpidament, i treient-se un petit paperot, l'entregà a l'advocat perquè s'assabentés del contingut.

Així que el lletrat hagué llegit el que l'avi Jepic creia una bona garantia, amb un somris de commiseració li digué:

—Bon home, esteu perdut. Escolteu, que sabeu llegir?

—No, senyor; per dissort meva.

—Doncs, vegeu el que diu aquest paper.

Vostres goigs amb gran plaer cantarem, Verge Maria; dels diners que m'has deixat, no te'n veuràs cap alegria.

—El bergant! Me les pagarà; ja ho crec que me les pagarà. No faltaria mes...

Pagà les cinc pessetes de la consulta, i sortí furiós, renegant amb veu alta, bo i baixant els graons de tres, en tres. Llogà una tartana per anar més de pressa. A l'arribar a casa seva, agafà l'escopeta i cap a cà'l Reixac s'ha dit. A l'horta del darrera el trobà que arreglava una tanca. El primer vis fou aquest:

—Escolta porc, vinc pels dos cents duros, saps?

—I ara, que t'empatolles, ja et vaig dir que jo no et devia res.

—Llamp de Déu! No em facis pas cridar, perquè no estic per brocs. Mira, si no portes els diners ara mateix, d'un tret t'esmicolaré, el cervell.

Dient això apuntà l'arma amb actitud de disparar, però l'altre veient la cosa mal parada, anà a cercar la quantitat reclamada.

Un xic més tard sortí en Reixac amb uns bitllets de banc a la mà, que entregant-los a l'avi Jepic, digué:

—Teniu, avi rondinaire; mireu si hi són tots, i un altre dia tingueu enteniment per saber-vos prendre més bé les paraules que són dites per fer broma.

—No, si jo tot m'ho prenc de broma, i per ço avui tot fent brometa, t'hauria enviat a l'altre barri.

EUDALD PLANA

REOBERTURA DEL CENTRE DE DEPENDENTS

S'ha autoritzat la reobertura del "Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria, temps ha clausurat.

El permís de reobertura vingué junt amb una Reial ordre nomenant la Junta Directiva del Centre.

ELS HEROIS DEL PARALLEL

La Maria Vila, en Pius Daví, i en Manuel Fontdevila,
intèrprets i autor de "La dona verge".

L'AMOR QUE ARA S'ESTILA

—Jo no donaré el meu cor sinó a l'home que em compregui.

—Senyoreta, jo no la comprenc ni li demano el cor, precisament...

LA VIDA MODERNA

—No; bella.

XERRAMEQUE ARTÍSTIQUES

LA COSA S'ARRENCA

Sí, senyors, s'arrenca poc a poquet i sense empentes. A la "Sala Parés" en Guardiola hi té exposats els pots que acaba de pintar per encàrrec d'un apotecari de Manresa, el qual haurà tingut de buidar la Guardiola amb tanta *poterie* i tan bonica, de passada; l'Higiní Blat hi ha portat una collecció de pintures mallorquines amarades de llum i amb unes coloraines que enamoren, sobretot les dues teles nomenades *Hora blava* i *Hora daurada*, les quals és ben cert que donen l'hora, així com la *Processó a Javca*, la qual no va pas per dintre, sinó per fora, sota les ratxades del vent. Heus ací un pintor que aviat podrà dir *blat*, perquè ja té al sac la xeixa de l'art i no li manca més que lligar-la ben estreta. L'Enric Ricart altre expositor de la "Sala", tira de dret per a modernista; és un xicot que veu bé el color, però que li agraden les coses massa clares, quan, de vegades, està més bé que

sien una mica espesses com la xocolata; jo que sóc *eclèctic*, confesso que en Ricart pinta millor que dibuixa; el dia que dibuixi tant com pinta, farà coses notables, almenys per l'encert en la qualitat de ço que pinti.

A les "Galeríes Laietanes" en P. Casas Abarca hi té una simfonia pictòrica molt bonica, en la qual hi ha nombroses variacions sobre un tema únic; *Interior* amb figura de dona a totes llums, groga, blava, verda, morada... ja n'ha gastat, ja, de tubs de color!..., i de bon gust decoratiu també. Sobresurten, però, dues figures de dona que entren de ple en el gènere expressiu, que ja són obra d'un pintor que coneix el nu i té moltes manetes. Em plau veure com avança aquest artista tan simpàtic com estudiós.

En Padilla, també conegut i distingit pintor, ens obsequia amb diverses pintures encertades de color i ben observades, entre les quals criden l'atenció un contrallum amb una porta oberta al sol, una arcada florida, i un campanar, que és una peça que fa molta patxoca.

Altre artista no gaire conegut, però ple de simpatia també per les obres que exposa, és en Zaragoza-Navas, el qual ens presenta, figures, paisatges i interiors ben estudiats, sobresortint d'una manera notable en el

LA VIDA MODERNA

—Pobreta! S'ha tornat boja?

—No; balla.

L'ANGUNIA

—Fa una hora que ha tocat el despertador i la minyona
encara no m'ha cridat. A veure si faré tard al tren!

tercer gènere; en el primer grup pot citar-se el retrat del doctor Carbó, per la noblesa amb la qual està tractat; en el segon la visió encertada de *Vilalba*; en quant al tercer, tots els interiors són prou interessants, tant per la fermesa del dibuix, com per l'encert de la perspectiva i del colorit: *Claustre* i l'interior en el qual el color blau i el blanc ho resolen tot, són dues teles ben notables i així com el *recó de taller* i la tela del vano que sembla de debò.

No és pas, la pintura la que triomfa aquesta setmana, val a dir-ho; la victòria correspon de ple a ple a l'escultura i a l'escultor català Joaquim Claret, que fa vint anys que viu a París.

En Claret és un artista sensible dels que no en corren gaires. Consagrat a la capital de França, ha volgut que el coneguessin a casa seva; i ens en alegrem força de conèixe'l perquè se'ns mostra un escultor del millor que corre; mig grec, mig modern, ple de sentiment i de coses per dir, sembla un mestre de la forma i un poeta del ritme plàstic que fa idil·lis i madrigals de terra cuita i de marbre, com qui no diu res.

Heus aquí un estatuari exquisit que ens ha plogut del cel per a formar a la davantera dels nostres estatuaris més moderns i complets, després d'embadalir-nos amb la deliciosa exposició de grups i figuretes que té a les *Galerias Areñas*.

C. ARBO

NATURA CANTA

Pels cims de Coll-sacabra l'aurora matineja,
del Ter la corrent plàcida serena remoreja
i en son etern viatge rodola cap a mar.
Diu l'Orient en flames que el sol és al llindar.

A la claror naixenta s'esbomben les cantúries
per prats i torrenteres, collades i bosquíes;
la matinera alosa de sobte aixeca el vol
i en la verdissa canta que canta el rossinyol.

Mandroses, les vacades s'esmunyen pels fondals;
les cabres inquietes brotegen pels cimels,
la tímida ramada de xais l'herba pastura,
no bé la falconada del cà fidel l'atura.

Del bell Montseny apunta per l'alta serralada
l'enorme silueta tranquil·la i reposada;
les comalades lluen en tofes de verdor,
i el cel és un incendi de filigranes d'or.

Al bes de llum, natura desvetlla arreu les gales.
L'ronquen les turbines i canten les cigales
de bell concert un himne d'amor i de treball,
que és l'himne predilecte de l'ausetana vall.

Veniu a la muntanya; veniu, que a sol i vent
aquí el cor més s'eixampla, s'enlaira el pensament;
veniu a beure els aires d'aquesta terra santa.

La pau més dolça hi nia, l'amor més pur hi canta,
sencera Fe hi embauma de fortitud l'ambient;
i a plena llum s'arrela, s'aferma i s'ageganta
la llei a Catalunya, la Mare triomfanta
que enllà de les centúries floreix eternament.

† J. BAUCCELLS PRAT.

AQUEST NUMERO HA ESTAT

VISAT PER LA PREVIA

CENSURA GOVERNATIVA

DUES IRONIES GRAMATICALS

En la façana d'un magatzem de vins, he llegit un rètol de vastes lletres rutilants, simètriques, formades marcialment, que resa: "Vins generosos". I en una sub-novella, que pintorreja d'elegant, ultra-moderna i eròtica, hi he llucat, en les dues primeres planes, de setze a vint vegades la següent locució: "Drogues heroiques".

Heus ací com aquestes frases gramaticalment simples i insubstancials, m'han enfebrat el cervell, m'han congestionat el rostre, m'han ennusat la saliva i m'han fet sentir un calfred en els ossos. I tot seguit, monstres inversemblants, idiotitzats, decrepits, flagells informes de còrporos humanes, munts irregulars de carcasses, esquelets parodiats, hòrrides testes amb esborancs i ossos trencats, espinades desnarides i deformades, extremitats absurdes, llargarudes i desproporcionals, tòraxs i abdòmens voluminosos, ennafrats i escrofulosos, amb minúsculs cràters segregant pestilències, sucus i podridures, han dansat macàbrics i nefands per la meua imaginació. Com un "film" es succeïen les tètriques visions. Grans sales d'hospitals amb tot de llits pulcres i endreçats, de constructura monòtona i de llençols tristement blancs. Cada llit donava aixopluc a un rostre imbecilitzat, que romania inert en totalitat, eixint els ulls inflats, desconcats, roents de vermellor i torbadissos.

Monumentals eixides de cases de salut on els alienats preferim crits eixordadors i es trossejaven recíprocament. A una dona l'estiraven pels cabells; a un home de viure estoic i estúpid, dos d'altres l'apalissaven amb vares de freixa; un iaïo seriós i de posat místic li pegaven sonores bufetades...

Una presó dita correccional. Construcció moderna amb celles individuals. A cada una d'aqueixes celles, un home que tenia les mans aferrades als barrots de la reixa i els ulls fits al lluny, albirant el cel, els ocells que paradoxalment volaven per uns camps propers i l'escarcerer que, eixut i rígid, caminava encarcerat i disciplinat, donant de tant en tant, el crit ritual d'Alerta!

He reaccionat i eixit de l'ensurt. He reconcentrat el pensament, i tot pullulant pel carrer, he monologat: Qui nes ironies! La gramàtica és molt banal. La vida, oh, la vida, que n'és de cruel! Quines heroicitats ens portarà un cocaïnòman, un morfinòman i un opiòman? I quines generositats conquistarà un embriac?

Una veueta subtil, dringosa, m'ha entrat dins del més recòndit del cos, i ha bisat: "Es la vida!... Es la vida!"

FENICEX

TE RAÓ

En un periòdic rural, no afecté a les nostres idees, trobem un article molt just, molt digne i raonat, del que reproduïrem uns paràgrafs, perquè la cosa s'ho val. Aquest article—que a molts semblaria dolent per la procedència seva—es titula "Los malos libros: la musa dinero", i el signa el senyor Joan Farrés.

Veus ací els fragments de dit article:

"El modelo de estas obras—es refereix a els de Josep Maria Folch i Torres—es uniforme, hay en todas

ellas una acaramelada pareja de tórtolos que se quieren sin poder decírselo, y el autor hace por fin la declaración amorosa con gran gozo de los demás personajes, tipos que varían según el título de la obra.

Si el renacimiento literario catalán no contara con otras obras que las del señor Folch y Torres, tendría un triste destino, pero cuenta con los nombres de Maragall y Verdaguer, que ellos solos llenan una época.

Añadamos, pues, entre las obras dignas de ser destruidas en un auto de fe, las del escritor patufista.

Ja era hora de què algú comencés la creuada contra el capità general dels "Pomells de Joventut", que s'està enriquint imbecilitzant a tota una generació.

LICEO

Ahir s'inaugurà la temporada oficial, amb "Boris Godounoff", la bella òpera del rus Modest Mousorgsky, cantada en rus pel famós Alexandre Mozzoukine—que féu un "Boris" esplèndid—, i per Xenia Morenchildt, Marian Davidoff, Georg Lapchine, Georg Possemkowsky, Constantin Kaidanoff i Kapiton Zaporozetz.

El mestre Coates portà l'orquestra amb gran seguretat i brillantor. El teatre estava, com en les grans solemnitats, ple d'una concurrència distingidíssima.

Demà, dissabte, s'estrena una "Francesca da Rémini", del mestre Zandonai. Ja en parlarem la setmana entrant.

I ara que parlem del "Liceo", ens permet una pregunta, senyor Mestres? Com és que ja fa tan temps no es representa en el seu teatre l'òpera "Louise"—una de les poques coses bones del teatre modern—, de Charpentier?

NOVEDADES

Per indisposició del gran Enric Borràs s'han hagut de suspendre durant uns dies les representacions de "Marçal Prior", l'interessant i bell poema dramàtic d'en Josep Maria de Sagarra.

Per a omplir aquest buit s'han representat "El casament de conveniència" i "L'auca del senyor Esteve", del nostre Rusiñol.

APOLO

El passat dimecres tingué lloc la 50 representació de "La dona verge", el vigorós drama del nostre amic Fontdevila. El simpàtic poble de Granollers, poble on nasqué el nostre amic, ha obert una subscripció per a col·locar una làpida al teatre Apolo en commemoració de tan gran aconeteixement.

I per avui divendres hi ha anunciada l'estrena d'una obra d'en Samblancat, la primera obra que en Samblancat escriu en català: "La revolució en el meu barri". Es tracta d'una farsa interessantíssima i plena d'agudesa que el públic aplaudirà segurament com es mereixen l'obra i el seu autor.

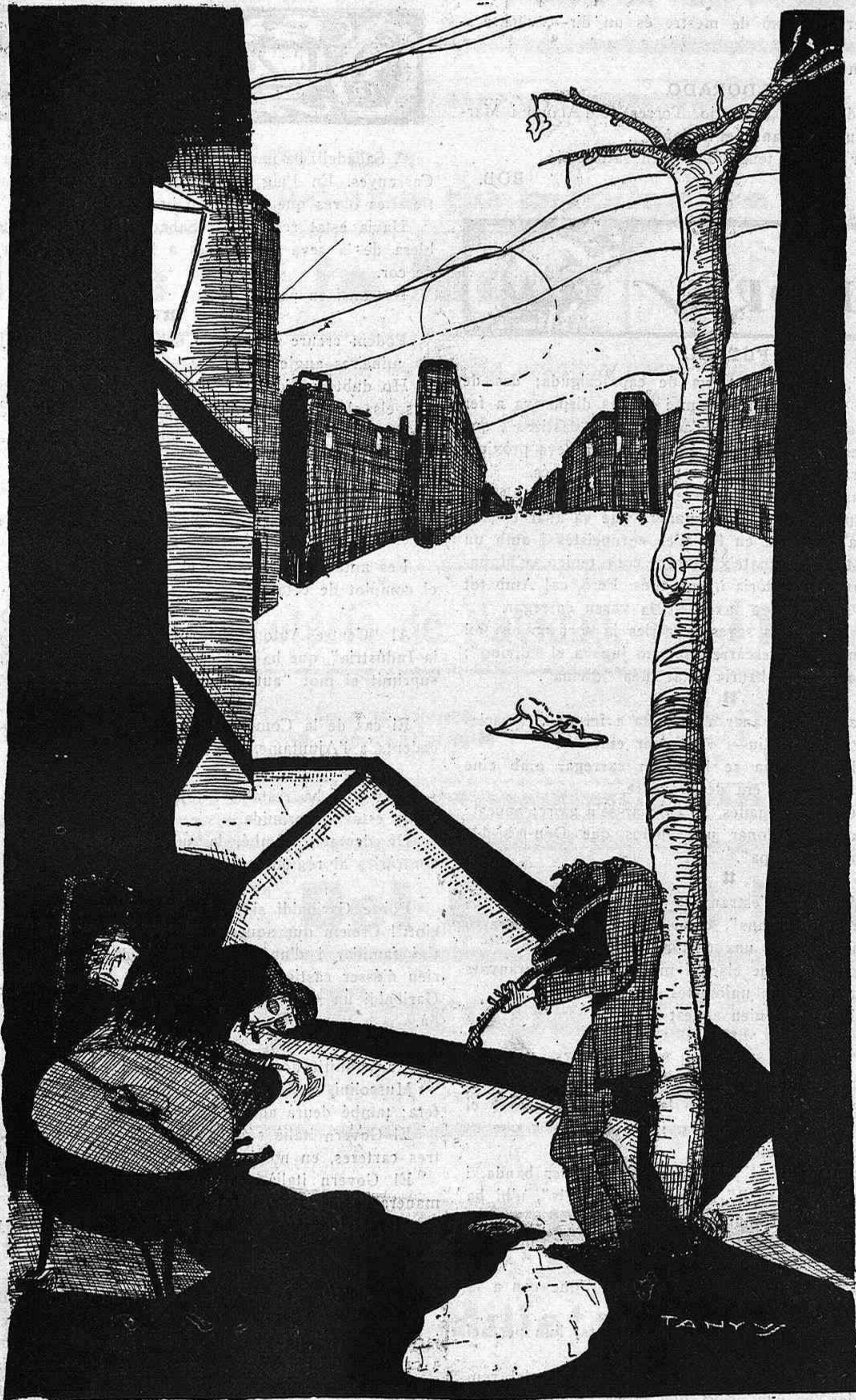
BARCELONA

Després d'haver representat a Echegaray i a tres o quatre mòmies més, i de no haver estrenat res interessant, s'ha despedit la companyia Ladrón de Guevara-Rivelles.

Ara ha debutat la de Simó Raso-Zorrilla, que porta el mateix camí que l'anterior.

VICTORIA

El senyor Gibert, empresari d'aquest teatre, s'ha proposat estrenar tots els entremesos del mestre Guerrero—això de mestre és un dir—, i per ara ho va aconseguint. Pel senyor Gibert, pintoresc empresari d'aquest teatre, sembla que fora

L'ENTRADA D'HIVERN

Nits molt clares, nits de calma.
Tot és quiet, tot fa bonic...
Però, nois, no passa ni una ànima!

del mestre Guerrero—això de mestre és un dir—, s'ha acabat tot.

Què hi farem!

ELDORADO

“El perdón del rey”, d'Asenjo, Torres de l'Alamo i Martínez Valls, segueix donant “entradons”.

Ja no cal dir que en tenim una gran satisfacció.

BOB.

FUTBOL

L'“Espanyol”, decididament, va de capa-caiguda; des de què s'ha dit que volia plegar el ram i que es disposava a fer un bon campionat amb resultats d'aquells tan “castizos”, que fan parlar tant en vistes a la propaganda per la seva pròxima “tournee” o “jira” per Amèrica, tot li surt al revés.

Diumenge passat, de totes maneres, la palissa ja la tenien per descomptada, però de la manera que va anar el partit, amb la baixa de Serra en les files europeistes i amb un jugador d'avantatge i el mateix domini com tenien, n'hi havia per confiar amb la victòria i molt més. Però, cal amb tot i tantes coses com tenien a favor, se la varen carregar.

Decididament, ni en les seves darreries la sort no els vol afavorir; diem en el seu descàrrec que no jugava el “divino”; d'altra manera la derrota hauria estat més “divina”.

El “Barcelona” se'n va anar a la costa a fer una “musclada”—com vulgarment es diu—i va tornar embafat.

Els pobres de Badalona se la varen carregar amb cinc “raccions” contra una. Ja era de preveure.

De totes maneres, de vegades, no cal fiar-se'n gaire; aquests “novatos” acostumen a donar uns sustos que Déu-n'hi-dó; sinó que ho digui l'“Europa”.

El “Terrassa” davant l'estranyesa dels seus mateixos aficionats, va guanyar al “Sans”, diem estranyesa perquè això de perdre, enguany, ja era una costum per ells.

Però ja assegurariem que els qui més n'estaven estranyats d'aquesta victòria, foren els unionistes.

Tan coll avall que el tenien aquest partit!...

I el “Gràcia”? Què en direm del “Gràcia”? Es allò d'“a-gafa fama i posa't a jaure”.

Però, vaja, que una derrota com la que va sofrir amb el “Sabadell” no podia pas preveure-la, i són d'aquelles que es recorden, si voleu, una “eternitat”.

Mireu que mantenir-se el partit amb el zero per banda, i que en acabar-se el “Sabadell” fagi els dos “goals”, n'hi ha per a desesperar al més tranquil.

Almenys els hagués deixat temps per a tornar-s'hi!

MARITIMES

Els del rem i els de la vela es pot ben dir que van a la “vela”.

Això del vent i de les pluges els té marejats; l'un per ací i l'altre per allà, vinga de suspendre regates.

Diumenge, però, varen voler ésser valents i els del rem només varen poder fer una prova que ja és “algo”. Els de la vela ja foren més decidits i en van fer unes quantes. De totes maneres, encara els n'hi queden moltes d'endarrerides.

Tot es farà i encara acabaran d'hora, per tant, no cal que s'hi encaparrin gaire.

TEIXI.

A Sabadell, ha mort als seixanta quatre anys en Josep Puig Cassanyes. En Puig Cassanyes era publicista i autor dramàtic. Les obres que deixa són ben notables.

Havia estat regidor de Sabadell, i tothom recorda la noblesa de la seva intervenció a l'Ajuntament. Era un federal de cor.

Descansi en pau!

Podem creure que va de debò això d'un arranjament amb els minaires anglesos?

Ho dubtem. Són una gent que saben el què es fan i que tots els obrers haurien de prendre model d'ells. Però fa tant de temps que dura el conflicte, que dubtem que mai es pugui arreglar.

Ha estat a Barcelona el mestre Falla.

Se l'ha obsequiat com es mereix un tan gran músic.

Les notes del dia, a tot el món, són el cas de Garibaldi i el complot de catalans residents a França.

Al “Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria”, que ha estat reobert amb Junta de R. O., li serà suprimit el mot “autonomista”.

El cas de la Comissió de Cultura, és una cosa sense precedents a l'Ajuntament de Barcelona.

Mussolini ha restablert totalment la pena de mort, que a Itàlia estava suprimida.

Ha decretat, també, la suspensió de periòdics i entitats contràries al règim, i el càstig dels que no siguin feixistes.

Pobre Garibaldi si tornés i pogués veure el seu nét Ricciotti! Creiem que aquests homes que abusen d'un sòlid prestigi familiar i d'una pròpia fama d'honoradesa política, haurien d'ésser castigats més durament; tothom creia a Ricciotti Garibaldi un antifeixista i resulta ésser agent del Govern italià.

Han dimitit dos ministres italians.

Mussolini, sense pensar-s'hi gens, s'ha encarregat d'una cartera; també deurà agafar l'altra.

El Govern italià són tres o quatre ministres. Totes les altres carteres, en nombre de nou o deu, les té Mussolini.

El Govern italià acabarà per ésser Mussolini sol. Bona manera de governar, a fe!

Al mateix temps, el dia que això sigui, què passarà?

Dos homes es barallaren. Un d'ells, donà una fenomenal palissa a l'altre, mentre li anava dient “Burro! Burro!...”

L'apalissat, home covard i de pocs recursos, volgué venjar-se'n. Sabia que el seu enemic era molt aficionat a jugar a cartes, i un dia anà a la taula on ell jugava. Feia el burro. Jugaren molta estona, i mai li venia l'ocasió de venjar-se; perdia ja més de 400 pessetes. Per fi, el va fer burro, i digué:

—Vostè és burro.

Ja estava venjat.

Rigorosament històric.

Llibreria Espanyola d'Antoni López ♦ ♦ Rambla del Mig, 20, Barcelona

TELÉFON A. 4115

El libro del dia
Acaba de publicarse

El Año en la Mano

Almanaque-Enciclopedia de la vida práctica para 1927

Adquiriendo EL AÑO EN LA MANO se tienen un sin fin de conocimientos de gran utilidad.

EL AÑO EN LA MANO **regala** a todos los compradores una participación del billete entero de la

Lotería de Navidad, N.º 11.573

Precios: Edición a la rústica Pesetas 1'50
id. encuadernada 2

AVIAT nova edició de l'obra
d'en SANTIAGO RUSIÑOL

Del Born al Plata

Presons d'Europa 1.ª sèrie, un tom: Pessetes 2
2.ª sèrie, un tom: Pessetes 2

D'aquí pocs dies 3.ª sèrie

LA BASTILLA PER LLUÍS CAPDEVILA

ACABA DE SORTIR

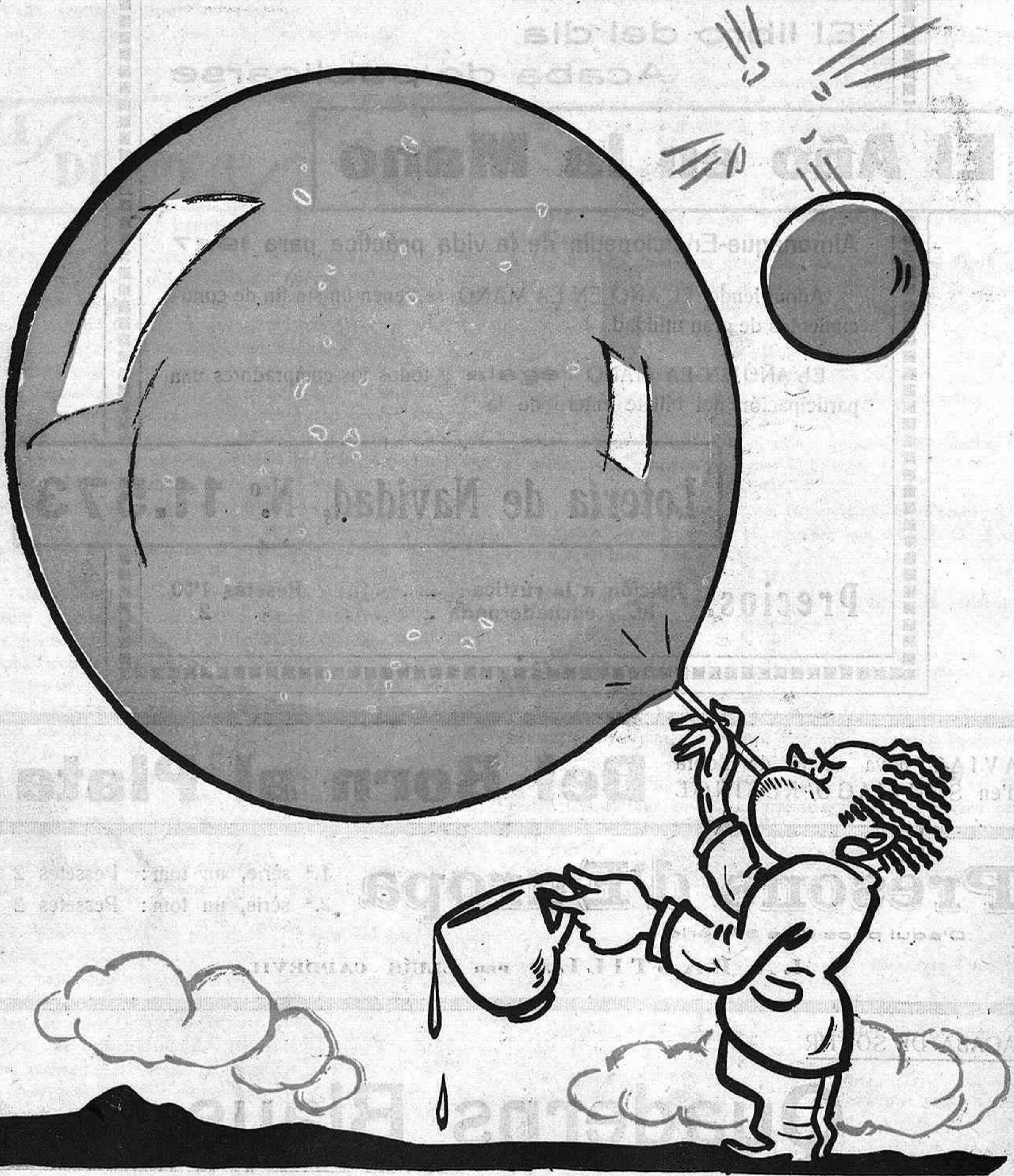
Quaderns Blaus

Lluís Millet

Per BALTASAR SAMPER

PREU: PTES. 1'50

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliures i cèntims del Cir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no es remet, ademés, 30 cèntims per a certificat. Als corresponents se'ls otorguen rebaixes.

DISTRACCIONS CASOLANES

— Ai, que no se'm reventi!